

Vergaderjaar 1991–1992

22 338

Wijziging van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en de Invorderingswet 1990 (aanpassing aan de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor fusies, splitsingen, inbreng van activa en aandelenruil met betrekking tot vennootschappen uit verschillende Lid-Staten)

Nr. 11

TWEDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 23 maart 1992

In het voorstel van wet worden de volgende wijzigingen aangebracht.

I

In **ARTIKEL I** worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A.1. In het in **onderdeel A** voorgestelde **artikel 14b**, zevende lid, eerste volzin, wordt «Onze Minister kan onder door hem te stellen voorwaarden de in het zesde lid bedoelde inspecteur machtigen» vervangen door: De in het zesde lid bedoelde inspecteur kan bij ministeriële regeling onder daarbij te stellen voorwaarden, dan wel door Onze Minister onder door hem te stellen voorwaarden, worden gemachtigd.

A.2. De tweede volzin wordt vervangen door:

De vorige volzin is niet van toepassing indien een van die vennootschappen als beleggingsinstelling in de zin van artikel 28 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 is aangemerkt; zijn beide vennootschappen als beleggingsinstelling aangemerkt, dan is de eerste volzin alleen van toepassing indien beide vennootschappen in het bezit zijn van een vergunning als bedoeld in artikel 5, artikel 6 of artikel 41 van de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Stb. 1990, 380).

B. Na **onderdeel F** wordt toegevoegd:

G. Na **artikel 68** wordt ingevoegd:

Artikel 68a. 1. In geval een belastingplichtige betrokken is bij een fusie, kan Onze Minister, onder door hem te stellen voorwaarden, op verzoek van de belastingplichtige de inspecteur machtigen het daarbij behaalde voordeel buiten aanmerking te laten. De vorige volzin is niet van toepassing op een in het kader van de fusie genoten bijbetaling.

2. Een fusie wordt aanwezig geacht indien op de voet van artikel 309 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek het vermogen van een lichaam onder algemene titel overgaat.

3. Het eerste lid is niet van toepassing indien een van de in artikel 309 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde lichamen als een beleggingsinstelling in de zin van artikel 28 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 is aangemerkt; zijn alle aldaar bedoelde lichamen als beleggingsinstelling aangemerkt, dan is het eerste lid alleen van toepassing indien alle lichamen in het bezit zijn van een vergunning als bedoeld in artikel 5, artikel 6 of artikel 41 van de Wet toezicht beleggingsinstellingen.

4. Het verzoek wordt vóór de fusie schriftelijk gedaan bij de inspecteur belast met de aanslagregeling voor de vennootschapsbelasting van het lichaam waarop het vermogen onder algemene titel overgaat; deze beslist daarop bij uitspraak.

5. De in het eerste lid bedoelde voorwaarden mogen slechts strekken ter verzekering van de heffing en de invordering van de belasting, welke verschuldigd zou zijn of zou worden ingeval dit artikel buiten toepassing zou blijven. Onder deze voorwaarden worden mede begrepen voorwaarden die betrekking kunnen hebben op het bepalen van de in een jaar genoten winst van het lichaam waarop het vermogen onder algemene titel overgaat, de toelaatbare reserves, de verrekening van verliezen alsmede op rechten en verplichtingen in verband met investeringen.

II

In **ARTIKEL II** worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A. Na **onderdeel B.2.** wordt ingevoegd:

B.3. In **artikel 13d**, tiende lid, tweede volzin, wordt «Artikel 52, zesde lid» vervangen door: Artikel 52, vijfde lid.

B. Onder vernummering van onderdeel E in F, wordt na **onderdeel D.5.** ingevoegd:

E. Na **artikel 29** wordt ingevoegd:

Artikel 29a. Artikel 68a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 vindt overeenkomstige toepassing.

III

ARTIKEL III wordt vervangen door:

ARTIKEL III

In de Invorderingswet 1990 (Stb. 221) worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A.1. In **artikel 25**, vierde lid, eerste volzin, wordt «artikel 45c, derde lid,» vervangen door: artikel 40a, artikel 45c, derde lid, of artikel 48, vierde lid, laatste volzin,.

A.2. De tweede volzin wordt vervangen door:

Het uitstel wordt beëindigd:

a. ingeval artikel 40a of artikel 48, vierde lid, laatste volzin, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 toepassing heeft gevonden: indien de bij de in artikel 14b van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 bedoelde aandelenfusie verkregen aandelen of winstbewijzen worden vervreemd binnen vijf jaren na de aandelenfusie, behoudens bij ontheffing door Onze Minister;

b. ingeval artikel 45c, derde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 toepassing heeft gevonden: indien zich een omstandigheid voordoet als bedoeld in artikel 45c, tweede lid, van die wet.

B. Artikel 27, derde lid, wordt vervangen door:

3. In afwijking van het eerste en tweede lid verjaren het recht tot dwanginvordering en het recht tot verrekening met betrekking tot het in een belastingaanslag begrepen bedrag waarvoor krachtens artikel 25, vierde lid, uitstel van betaling is verleend:

a. ingeval een ontheffing als bedoeld in artikel 25, vierde lid, tweede volzin, onder a, slot, is verleend: op het moment dat deze ontheffing wordt verleend;

b. ingeval artikel 40a of artikel 48, vierde lid, laatste volzin, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 toepassing heeft gevonden: op het moment dat vijf jaren zijn verstreken na de verkrijging van de bij de in artikel 14b van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 bedoelde aandelenfusie verkregen aandelen of winstbewijzen zonder dat deze zijn vervreemd;

c. ingeval artikel 45c, derde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 toepassing heeft gevonden: op het moment dat het uitstel vijf jaren heeft belopen.

IV

Onder vernummering van **ARTIKEL V** in **ARTIKEL VII**, wordt na **ARTIKEL IV** ingevoegd:

ARTIKEL V

Indien het bij koninklijke boodschap van 7 oktober 1991 ingediende voorstel van wet tot wijziging van de deelnemingsvrijstelling in de vennootschapsbelasting alsmede wijziging van de dividendbelasting en de Algemene wet inzake rijksbelastingen (aanpassing aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor moedermaatschappijen en dochterondernemingen uit verschillende Lid-Staten) tot wet wordt verheven en in werking treedt, wordt in **ARTIKEL II, onderdeel B.1.** van deze wet «**artikel 13g**» gewijzigd in: **artikel 13h**.

Voorts wordt in **ARTIKEL II, onderdeel C**, van deze wet «**artikel 13f**» gewijzigd in: **artikel 139**. Tevens wordt «**Artikel 139**» gewijzigd in: **Artikel 13h**.

ARTIKEL VI

In afwijking in zoverre van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 blijven de voor niet tot een ondernemingsvermogen behorende winstbewijzen geldende bepalingen die zijn gewijzigd bij de Wet van 12 december 1991, Stb. 697, zoals deze luiden op 31 december 1991 ook na die datum van kracht.

V

Het in **ARTIKEL VII** vernummerde **ARTIKEL V** wordt vervangen door:

ARTIKEL VII

Deze wet treedt in werking met ingang van de eerste dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 1992.

1. Algemeen

Bij deze nota van wijziging wordt, mede naar aanleiding van de bijdragen van diverse fracties aan de mondelinge behandeling van het onderhavige wetsvoorstel, een aantal wijzigingen in het onderhavige voorstel van wet aangebracht. De belangrijkste betreffen de voorstellen tot fiscale begeleiding van een aandelenfusie tussen beleggingsinstellingen en van een juridische fusie tussen beleggingsinstellingen. De fiscale begeleiding van een juridische fusie is zo ruim geformuleerd dat hiermee tevens het raamwerk voor de fiscale begeleiding van een nationale juridische fusie tussen andersoortige lichamen in de Wet op de inkomstenbelasting 1964 en de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 is opgenomen. Voorts is de voorgestelde delegatie-bepaling met betrekking tot aandelenfusies aangepast, de inwerkingtredingsbepaling van het wetsvoorstel in overeenstemming gebracht met de huidige situatie, het wetsvoorstel aangepast aan de inmiddels in werking getreden Wet van 12 december 1991 (Stb. 697), de samenloop geregeld met het wetsvoorstel inzake de implementatie van de zogenoemde moeder/dochterraichtlijn alsmede van de gelegenheid gebruik gemaakt een technische wijziging aan te brengen in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Ten slotte wordt voorgesteld in het onderhavige voorstel van wet met betrekking tot de Wet op de inkomstenbelasting 1964 een overgangsregeling voor niet tot een ondernemingsvermogen behorende winstbewijzen op te nemen. Het vormgeven van een definitieve regeling op dit punt conform de in de Eerste Kamer tijdens de behandeling van de Wet van 12 december 1991, Stb. 697 (Brede herwaarderung I) gedane toezeggingen vergt nog enige tijd. Om in de tussentijd de ongewenste gevolgen van genoemde wet voor de fiscale behandeling van niet tot een ondernemingsvermogen behorende winstbewijzen te voorkomen, bepaalt de onderhavige overgangsregeling dat de voor die winstbewijzen geldende regels van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 die zijn gewijzigd bij Brede herwaarderung I, zoals deze regels luiden op 31 december 1991 ook na die datum van toepassing blijven.

2. Uitbreiding van de fusiefaciliteit

In de memorie van antwoord heb ik naar aanleiding van een vraag van de leden van de CDA-fractie of er voor fusies van beleggingsinstellingen in de zin van artikel 28 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 ook niet een fiscale begeleiding zou kunnen komen, geantwoord dat nader zou worden bezien of, en zo ja, op welke wijze daartoe zou kunnen worden overgegaan.

Na ampele overwegingen ben ik tot de conclusie gekomen dat het mogelijk en wenselijk is om fusies van beleggingsinstellingen te begeleiden. Bij mijn overwegingen is mede in aanmerking genomen dat recent twee grote bank-concerns een juridische fusie zijn aangegaan. Deze concerns beheren onder andere een aantal beleggingsinstellingen, waarvan de participaties zich onder het grote publiek bevinden. In het vervolg op de juridische fusie van deze concerns zou een dergelijke fusie tussen beleggingsinstellingen die zij beheren voor de hand kunnen liggen. Een fiscale begeleiding van deze fusies is thans echter niet mogelijk. Ook het onderhavige wetsvoorstel biedt deze mogelijkheid niet.

Teneinde een fiscale begeleiding in dergelijke situaties mogelijk te maken, wordt bij deze nota van wijziging een delegatiebepaling voorgesteld op grond waarvan een juridische fusie tussen beleggingsinstel-

lingen kan worden gefacilieerd. Bij de formulering van deze bepaling zij op het volgende gewezen.

Juridische fusies tussen vennootschappen die een onderneming drijven, worden op dit moment gefacilieerd op grond van toezeggingen welke zijn gedaan bij de behandeling van het voorstel van wet dat heeft geleid tot de Wet van 19 januari 1983 (Stb. 59) tot regeling van de fusie van naamloze en besloten vennootschappen. Het thans in de wet opnemen van een faciliteit voor juridische fusies dient zich dan ook niet te beperken tot beleggingsinstellingen. De voorgestelde bepaling is zodanig geformuleerd dat naast beleggingsinstellingen ook andere lichamen, ongeacht of ze al of niet een onderneming drijven, voor de faciliteit in aanmerking kunnen komen indien voor de bij de fusie betrokken lichamen in beginsel dezelfde bepalingen voor de winstbepaling van toepassing zijn.

Uitgangspunt voor het fiscaal begeleiden van een juridische fusie bij beleggingsinstellingen is dat slechts die fusies voor een fiscale begeleiding in aanmerking kunnen komen waarbij het initiatief tot fuseren van de betrokken beleggingsinstellingen zelf uitgaat. Hierbij kan dan bij voorbeeld worden gedacht aan situaties waarin om zakelijke redenen, zoals schaalvergroting, rationalisering van de activiteiten e.d., beleggingsinstellingen besluiten te fuseren. Niet is beoogd die situaties fiscaal te begeleiden waarin de aandelen in de beleggingsinstelling in handen zijn van een of enkele personen en de aandeelhouder(s) feitelijk het oogmerk heeft (hebben) de aandelen op een fiscaal «goedkope» manier te vervreemden. Bij een fiscale begeleiding van de fusie zou in die situaties sprake zijn van een claimverlies voor de fiscus.

Onder de huidige wetgeving is het voor een groep particuliere aandeelhouders die gezamenlijk een beleggingsinstelling bezitten niet zonder meer mogelijk om gezamenlijk fiscaal goedkoop zich van de beleggingen van de beleggingsinstelling te ontdoen en daarmee tevens de huls waarin die beleggingen zich bevinden op te ruimen. Immers bij liquidatie van de beleggingsinstelling dient te worden afgerekend over de herbeleggingsreserve alsmede over de fiscale claim op hetgeen meer wordt ontvangen dan het gemiddeld gestorte kapitaal. Het laatste geldt ook bij vervreemding van de aandelen in de beleggingsinstelling in het zicht van liquidatie. Zou in deze situaties een juridische fusie fiscaal worden begeleid, dan zou daarmee een weg worden geopend om te ontkomen aan genoemde afrekening.

Iets dergelijks zou zich ook voordoen in situaties waarin sprake is van aandeelhouders met een zogenoemd aanmerkelijk belang. Immers voor de bij een juridische fusie betrokken aanmerkelijk belanghouder(s) is sprake van een vervreemding in de zin van artikel 39 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. Analoge toepassing van de destijds bij de Wet van 19 januari 1983 (Stb. 59) gedane toezeggingen zou er toe leiden dat bij overname door een grote – aan de beurs genoteerde – beleggingsinstelling deze aandeelhouder(s) zijn (hun) «echt» aanmerkelijk belang ziet (zien) omgezet in een «fictief» aanmerkelijk belang. Voor de fiscus leidt dit tot een mindere claim. Een fictief aanmerkelijk belang is immers gekoppeld aan de persoon van de belastingplichtige; dat wil zeggen dat de fiscale claim bij diens overlijden nimmer overgaat op zijn erfgenamen en derhalve bij zijn overlijden voor de fiscus steeds verloren gaat. Bij een echt aanmerkelijk belang daarentegen treedt bij overlijden doorgaans geen claimverlies op.

Gelet op het bovenstaande stel ik voor om beleggingsinstellingen waarin niet door een breed publiek wordt geparticipeerd, van de fiscale begeleiding uit te sluiten.

Deze uitsluiting kan worden bereikt door aan te sluiten bij de Wet toezicht beleggingsinstellingen. Als voorwaarde in de voorgestelde delegatie-bepaling is opgenomen dat alle bij de fusie betrokken beleg-

gingsinstellingen in het bezit dienen te zijn van een vergunning als bedoeld in artikel 5, artikel 6 of artikel 41 van die wet. Om in aanmerking te komen voor een dergelijke vergunning dient de beleggingsinstelling zich te richten op een breed publiek. Daarmee blijft de beleggingsinstelling die in handen is van een of enkele aandeelhouder(s) buiten beeld.

Nu wordt voorgesteld om een juridische fusie tussen beleggingsinstellingen fiscaal te begeleiden, heb ik mij afgevraagd of een dergelijke begeleiding ook dient te worden gegeven bij een aandelenfusie tussen beleggingsinstellingen. Ik ben tot de conclusie gekomen dat er geen reden is een dergelijke aandelenfusie fiscaal niet te begeleiden. In de nota van wijziging wordt daarom tevens voorgesteld de regeling van de aandelenfusie op dit punt aan te passen. Ook daar blijft de begeleiding beperkt tot die beleggingsinstellingen die in het bezit zijn van een vergunning als bedoeld in artikel 5, artikel 6 of artikel 41 van de Wet toezicht beleggingsinstellingen.

De Wet toezicht beleggingsinstellingen maakt geen onderscheid tussen een beleggingsinstelling in de zin van artikel 28 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 en een beleggingsmaatschappij. De vraag is daardoor opgekomen of voor beleggingsmaatschappijen ook de beperking moet worden aangebracht dat de begeleiding alleen lichamen betreft die in het bezit zijn van een vergunning als bedoeld in die wet. Alhoewel de hiervoor met betrekking tot beleggingsinstellingen aangegeven argumenten hier evenzeer opgeld doen, meen ik dat om de volgende redenen die vergunningen-eis hier niet dient te worden gesteld. Voor een goed begrip heb ik daarbij een onderscheid gemaakt tussen nationale en internationale aandelenfusies.

Bij een internationale aandelenfusie in EG-verband waarbij een Nederlandse beleggingsmaatschappij wordt overgenomen, kan met betrekking tot de Nederlandse maatschappij niet worden gesteld dat die maatschappij in het bezit moet zijn van een vergunning in de zin van de Wet toezicht beleggingsinstellingen. Die eis zou namelijk een niet te motiveren spanning met de fusie-richtlijn oproepen. Immers op grond van die richtlijn mag de faciliteit slechts achterwege blijven indien blijkt dat de transactie als hoofddoel of (mede) als een van de hoofddoelen belastingfraude of belastingontwijking heeft. Met andere woorden ook in situaties waarin een Nederlandse beleggingsmaatschappij zonder vergunning door een buitenlands lichaam wordt overgenomen, moet in beginsel fiscale begeleiding worden gegeven. De begeleiding kan alleen achterwege blijven indien er sprake is van belastingfraude of belastingontwijking. Om dit te kunnen beoordelen, is een op de situatie toegesneden toetsing noodzakelijk. Het al dan niet aanwezig zijn van een vergunning is daarvoor te grof. In internationaal verband kan de vergunningen-eis derhalve niet worden gesteld.

Bij nationale aandelenfusies zou de vergunningen-eis wel kunnen worden gehanteerd, nu die fusies niet vallen onder de werkingssfeer van de richtlijn. Ten opzichte van internationale aandelenfusies zou dat echter tot een onevenwichtigheid leiden, in die zin dat de wetgeving bij internationale aandelenfusies soepeler zou zijn dan bij nationale aandelenfusies. Daarom geef ik er de voorkeur aan internationale en nationale fusies op dit punt op dezelfde wijze te behandelen. Dit betekent dat ook bij nationale fusies waarbij een beleggingsmaatschappij is betrokken van geval tot geval zal moeten worden nagegaan of de fusie niet is ingegeven door anti-fiscale overwegingen. Ook hier zullen bij voorbeeld zogenoemde kasgeldvennootschappen van de faciliteit worden uitgezonderd. Voorts zullen fusies waarbij een aanmerkelijk belanghouder in een beleggingsmaatschappij is betrokken kritisch worden gezien. Zoals hiervoor met betrekking tot de beleggingsinstellingen is aangegeven, behoeft een fusie niet in alle gevallen voldoende maatschappelijk realiteitsgehalte te hebben, doch kan deze zijn ingegeven door de wens van

aandeelhouders om hun bezit op een fiscaal soepele wijze af te stoten.

Met betrekking tot de wijze waarop de faciliteit wordt verleend zij het volgende opgemerkt. Op verzoek van de bij de fusie betrokken belastingplichtige kan de Staatssecretaris van Financiën onder door hem te stellen voorwaarden, de inspecteur machtigen het bij de fusie behaalde voordeel buiten aanmerking te laten. Dit betekent dat van geval tot geval zal worden gezien of een faciliteit zal worden verleend. De faciliteit zal in ieder geval niet worden verleend indien de fusie wordt gebruikt voor constructies die belastingfraude of belastingontwijking ten doel hebben.

De in deze nota voorgestelde delegatie-bepaling bevat een raamwerk voor de fiscale begeleiding. Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet van 19 januari 1983 (Stb. 53) is uitvoerig stilgestaan bij de positie van degenen bij wie de fusie tot belastingheffing aanleiding zou geven. In dat verband zijn een aantal toezeggingen gedaan. Bij de invulling van het in deze nota voorgestelde raamwerk zal zoveel als mogelijk is, worden aangesloten bij de tijdens die parlementaire behandeling gedane toezeggingen. In het hierna volgende worden die hoofdlijnen nog eens weergegeven. Met betrekking tot de aspecten die hierna niet of niet nadrukkelijk aan de orde worden gesteld, geldt onverkort hetgeen daarover destijds is opgemerkt.

Met betrekking tot de bij de fusie betrokken particuliere aandeelhouders houdt de begeleiding in dat het bij de fusie ontstane voordeel niet direct in de heffing wordt betrokken, maar dat dit via een toepassing van artikel 44 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 wordt doorgeschoven; hetzelfde geldt met betrekking tot de toepassing van artikel 3, tweede lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965. Wellicht ten overvloede zij er op gewezen dat de doorschuiving van het gestorte kapitaal slechts kan plaatsvinden voor zover dit betrekking heeft op aandelen die niet bij de fusie zijn vervallen.

Voor de bij de fusie betrokken aanmerkelijk belanghouders is er op gewezen dat bij een juridische fusie sprake is van een vervreemding in de zin van artikel 39 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. Het bij de fusie ontstane voordeel zal evenwel niet direct in de heffing worden betrokken maar op verzoek worden doorgeschoven via een analoge toepassing van artikel 40 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964.

Bij de aandeelhouder-natuurlijk persoon/ondernemer en de aandeelhouder-rechtspersoon leidt de juridische fusie tot een realisatie van de in de aandelen aanwezige stille reserves. In dit verband zij gewezen op de bij de regeling van de aandelenfusie gehanteerde zogenoemde «pakketten-resolutie» (BNB 1965/91). Het op verzoek toepassen van deze resolutie leidt eveneens tot een doorschuiving naar de toekomst van het bij de fusie ontstane voordeel. Nu deze pakketten-resolutie bij het onderhavige wetsvoorstel wordt vervangen door de in het voorgestelde artikel 14b van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 opgenomen regeling zal zodra dit wetsvoorstel kracht van wet heeft verkregen voor de fiscale begeleiding van deze aandeelhouders worden aangesloten bij die regeling.

De juridische fusie heeft ook fiscale consequenties voor de verdwijnende vennootschap. Met betrekking tot deze vennootschap is destijds het volgende opgemerkt. Omdat deze vennootschap van rechtswege ophoudt te bestaan, zou op de voet van artikel 16 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 moeten worden afgerekend over de stille en fiscale reserves en WIR. Toegezegd is dat ook in deze gevallen op verzoek belastingheffing achterwege kan blijven door bij de fiscale begeleiding de faciliteiten van artikel 14 en 15 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 tot rechtsnoer te nemen.

Het raamwerk voor de bij de begeleiding te stellen voorwaarden is opgenomen in de voorgestelde delegatie-bepaling.

Om de belastingplichtige de mogelijkheid te geven van een rechterlijke

toetsing, is opgenomen dat de inspecteur bij uitspraak beslist op een verzoek om fiscale begeleiding van een juridische fusie.

Ter afronding van dit onderdeel zou ik nog willen wijzen op het voorgestelde artikel 8, tiende lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (ARTIKEL II, Onderdeel A.2. van het wetsvoorstel). Dit artikel ziet op de situatie waarin een beleggingsinstelling niet als fuserend lichaam, maar als aandeelhouder is betrokken bij een aandelenfusie. Ingevolge het voorgestelde artikel 8, tiende lid, komen de door een beleggingsinstelling gehouden aandelen niet voor de fusiefaciliteit in aanmerking. In de memorie van toelichting is ter zake opgemerkt «Het niet van toepassing zijn van de faciliteit op aandelen die door een beleggingsinstelling worden geruild (....) vloeit voort uit het in hoofdstuk 2 van deze memorie vermelde feit, dat beleggingsinstellingen zijn uitgezonderd van de werkings sfeer van de richtlijn.» (Kamerstukken II, vergaderjaar 1991/92, 22 334, nr. 3, blz. 23).

Hoewel deze motivering door de in de nota van wijziging voorgestelde regeling haar betekenis heeft verloren, geef ik er de voorkeur aan het voorgestelde artikel 8, tiende lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 te handhaven. Indien een beleggingsinstelling als aandeelhouder bij een aandelenfusie is betrokken, kan zij ingevolge artikel 4 van het Besluit Beleggingsinstellingen de winst op de afgestane aandelen of winstbewijzen toevoegen aan de herbeleggingsreserve, waardoor hetzelfde effect wordt bereikt als bij het doorschuiven van de claim op de voet van het voorgestelde artikel 14b van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. Het is derhalve niet nodig om voor beleggingsinstellingen die als aandeelhouder bij een aandelenfusie zijn betrokken daarnaast nog een doorschuiffaciliteit in het leven te roepen.

3. Winstbewijzen

In de Wet op de inkomstenbelasting 1964 is met betrekking tot de inkomsten uit vermogen de vervreemding van winstbewijzen, in tegenstelling tot bij voorbeeld afkoop en inkoop, niet expliciet geregeld. Winstbewijzen kunnen echter doorgaans worden aangemerkt als rechten op periodieke uitkeringen. De vervreemding van een dergelijk winstbewijs dient dan als de vervreemding van een recht op periodieke uitkeringen (stamrecht) te worden behandeld.

Voor de inwerkingtreding van de Wet van 12 december 1991, Stb. 697 (Brede herwaardering I) was de vervreemding van een recht op periodieke uitkeringen, en derhalve ook van de meeste winstbewijzen, belast voor de waarde in het economische verkeer, tenzij de verkrijger een binnenlandse belastingplichtige was en het verkregene geen deel uitmaakte van het vermogen van een voor zijn rekening gedreven onderneming. De aankoopprijs van een winstbewijs vormde voor een binnenlandse particulier geen aftrekbare kosten.

Bij Brede herwaardering I is het regime voor rechten op periodieke uitkeringen in zoverre gewijzigd dat thans elke vervreemding van een recht op periodieke uitkeringen een te belasten handeling is. Hetgeen de vervreemder geniet ter zake van de vervreemding vormt een periodieke uitkering. Een binnenlandse particuliere koper kan (een deel van) de aankoopprijs in mindering brengen op de toekomstige uitkeringen uit het recht.

Genoemde wijziging leidde tot onzekerheid omtrent de fiscale behandeling van de vervreemding van winstbewijzen na Brede herwaardering I. Als reactie daarop en om ongewenste gevolgen van het nieuwe regime te voorkomen, is bij persbericht van 3 september 1991, alsmede in de memorie van antwoord en de nadere memorie van antwoord aan de Eerste Kamer op Brede herwaardering I medegedeeld dat via wetgeving zal worden bevorderd dat de voor inwerkingtreding van Brede herwaar-

dering I bestaande fiscale behandeling ter zake van de verkoop van winstbewijzen zal worden gecontinueerd.

Tijdens de mondelinge behandeling van Brede herwaardering I in de Eerste Kamer heb ik voorts uitgesproken te zullen bevorderen dat winstbewijzen die door tijdsverloop niet in waarde dalen en waarop derhalve in de winstfeer niet kan worden afgeschreven, fiscaal worden behandeld als aandelen. Deze winstbewijzen vertonen immers grote overeenkomsten met aandelen.

De vormgeving van laatstgenoemd voornemen vergt echter tijd. Deze herziening zal derhalve eerst in een op een later tijdstip in te dienen wetsvoorstel kunnen worden opgenomen. Dit laat onverlet dat in de tussentijd enigerlei wetgeving nodig is om ongewenste gevolgen van het regime van Brede herwaardering I voor winstbewijzen te voorkomen. Omdat het van belang is dat de onderhavige daartoe strekkende overgangsbepaling zo snel mogelijk tot wet wordt verheven, stel ik voor deze op te nemen in het onderhavige wetsvoorstel, mede nu met betrekking tot dit wetsvoorstel uit andere hoofde reeds is bepaald dat het met ingang van 1 januari 1992 van toepassing zal zijn. Op deze wijze wordt aansluiting verkregen met de ingangsdatum van Brede herwaardering I.

De overgangsregeling bepaalt dat in afwijking in zoverre van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 de voor niet tot een ondernemingsvermogen behorende winstbewijzen geldende bepalingen die zijn gewijzigd bij de Wet van 12 december 1991, Stb. 697 (Brede herwaardering I), zoals deze luiden op 31 december 1991 ook na die datum van kracht blijven. Dit betekent dat voor dergelijke winstbewijzen het vóór de Brede herwaardering I geldende regime van kracht blijft. De overgangsregeling zal gelden tot de nieuwe regeling, die in overeenstemming zal zijn met het in de Eerste Kamer uitgesproken voornemen tot herziening, in werking treedt.

4. Overige wijzigingen

Het artikel over de inwerkingtreding is aangepast. De voorgestelde terugwerkende kracht tot en met 1 januari 1992, heb ik reeds aangekondigd in mijn brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer van de Staten-Generaal van 20 december 1991 (Kamerstukken II, vergaderjaar 1991-1992, 22 334 en 22 338, nr. 9).

Voorts heb ik aanleiding gezien de in het voorgestelde artikel 14b, zevende lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 opgenomen delegatie-bepaling aan te passen in die zin dat voor categorieën van gevallen waarin reeds inzicht is verkregen in de in individuele situaties te stellen voorwaarden, deze kunnen worden opgenomen in de Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 1990. Een en ander leidt ertoe dat de huidige regeling van de aandelenruil bij bedrijfsopvolging, welke is gebaseerd op artikel 40a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, in artikel 8b van de Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 1990 gehandhaafd kan blijven.

Voorts is Artikel III van het wetsvoorstel aangepast aan de inmiddels in werking getreden Wet van 12 december 1991, Stb. 697 (Brede herwaardering I).

Verder is in deze nota de samenloop geregeld met het wetsvoorstel dat uitvoering geeft aan de zogenoemde moeder/dochterraichtlijn (22 334). Zowel bij dat wetsvoorstel als bij het onderhavige wetsvoorstel wordt in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 een artikel 13g ingevoegd. De samenloop is aldus geregeld dat eerst het artikel 13g van het wetsvoorstel 22 334 wordt ingevoegd en daarna het artikel 13g – dat ingevolge de samenloopregeling is vernummerd tot artikel 13h – van het onderhavige wetsvoorstel.

Ten slotte is van de gelegenheid gebruik gemaakt om in artikel 13d, tiende lid, tweede volzin, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 een verwijzing aan te passen. In die tweede volzin wordt artikel 52, zesde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 van overeenkomstige toepassing verklaard. Ingevolge Artikel VI van de Invoeringswet Invorderingswet 1990 (Wet van 30 mei 1990, Stb. 222) is in artikel 52 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, onder vernummering van het vijfde en het zesde lid in onderscheidenlijk vierde en vijfde lid, het vierde lid vervallen. Abusievelijk is destijds de verwijzing in artikel 13d, tiende lid, tweede volzin, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 niet aangepast. In onderhavige nota van wijziging wordt deze omissie alnog hersteld.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort